

Adam Zagajewski

HOGY NÉZ KI AZ EMBER
AKINEK IGAZA VAN

(JAK WYGLĄDA CZŁOWIEK KTÓRY MA RACJĘ)

Hogy néz ki az ember akinek igaza van
milyen nyakkendőt visel az az ember
vajon kerek mondatokban beszél-e
vajon rongyos ruhák vannak-e rajta
vajon kilábalt-e a vértengerből kilábalt-e
a felejtés tengeréből vajon a ruháján
ott van-e még a maróan sós víz nyoma
mely korszakból való az az ember
vajon földszínű-e az arca
vajon álomba sírja-e magát miket álmodik
vajon folyton ugyanabban a szobában
kitépett szívvel a falak vajon beszél-e
magában vajon egy öregembertől bérelt
testben lakik-e a nyugtalanság milyen magas
laktérét fizeti azért a lyukért vajon számúzték-e
és melyik városból vajon a kíváncsiság
űzi őt egyre vajon ez megéri neki
ki a felelős ezért honnan e felt
a kabátján ki áll mögötte
vajon elmondhatnád neki hogy minden
relatív attól függ honnan nézzük
nem tudható valójában mi van
figyeld meg vajon felismered-e
amikor végigmegy az utcán
az agya súlyától görnyedten

TÚZ (OGIEŃ)

A személyiségi jogok egyszerű polgári
védelmezője lehetek, a szabadság szót
a legszokványosabb osztályhatárok nélkül
értem, politikailag naiv vagyok, átlagosan
művelt (a megvilágosodás kurta pillanataiban
ez a legfőbb eledelem), emlékszem lángoló
kiáltványára e tűznek, amely kiszárítja
a tömeg szomjas ajkát, majd elégeti a könyveket,
elszenesíti a városok bőrét, én is daloltam
ezeket az énekeket, tudom, milyen nagyszerű
másokkal futni, később egymagam maradok,
a számban hamu íze, és hallom a hazugságokat,
az ironikus hangot, kiáltoz egy kórus,
én pedig megérintem a fejeket, ujjaim alatt
a hazám domború koponyája, a kemény perem.

JELSZÓ (HASŁO)

Nézd, a te életed is csak
olajjá válik, amelyen bolyong
a hazád skarlátvörös lángja.
Ez az ország, a depresszió, elveszi
ifjúságod, és jelszót csinál belőle,
elragadja a boldogságot, és bánatot ad vissza,
ez az ország, elromlott óra, fekete szalag,
ez az ország, amelyben a lelkeket átadják
megőrzésre, a test pedig senkinek
sem tulajdona, hiszen a halált
előre kifizették, és eljön,

eljön túl korán, hajnalban, sápadt arc,
túl korán, hajnali felhők, túl korán,
imádság, csók, a fegyvertelen fiúk
túl korán hálnak, és orchidea helyett
szeptemberi berkenye és hideg köd és
vigasztaló hazugság, és a pokol helyett vodka.

SIMONE WEIL
(SIMONE WEIL)

Életemben nem láttam kommunistát
Az iskolai olvasmányok hősei
szétszóródtak mint a lehulló pántlikák
nagyanyám kalapjáról
aki a lengyel cserkészetet szervezte
A nagy proletár folyóiratok
főszerkesztői átrepültek fölöttem
a fekete mély Volgájukban
A járási forradalmak vezérei
átizzadt gallérú ingükben
amelyet nem szükséges vasalni
útnak indultak keresztet formáló álmuk felé
Antonio Gramsci a Földközi-tengeri börtönben
vérrel írta leveleit az elfeledett
és örökre elveszített barátainak
Simone Weil pedig ez a szent méh
akit elítélt az egyház és a párt
Isten kezébe helyezte magát

Zsille Gábor fordításai

ADAM ZAGAJEWSKI (1945–2021): költő, író, esszéista, az ún. *Új Hullám*, másképpen a '68-as költőnemzedék vezéralakja. 1982-ben Franciaországba emigrált, 2002-ben visszatért Krakkóba, ahol haláláig élt.